EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.11.2026
COM(2026) 611 final

2026/0351 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks liidu nimel võetav seisukoht seoses ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise Šveitsi Konföderatsiooni liidu programmides osalemist käsitleva lepinguga loodud ühiskomitee kodukorra vastuvõtmisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel võetav seisukoht seoses ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise Šveitsi Konföderatsiooni liidu programmides osalemist käsitleva lepinguga (edaspidi „leping“)[1] loodud ühiskomitee kodukorra vastuvõtmisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Leping

Leping kuulub ulatuslikku lepingute paketti, mille üle peeti 2024. aastal läbirääkimisi, et tugevdada, süvendada ja laiendada ELi ja Šveitsi suhteid. Lepingule kirjutati alla 10. novembril 2025 ja seda on ajutiselt kohaldatud alates 1. jaanuarist 2025, et võimaldada Šveitsi üksustel varakult osaleda liidu programmides.

Leping kujutab endast raamistikku Šveitsi osalemiseks nendes liidu programmides, mis on avatud kolmandatele riikidele. Selles on määratud kindlaks finantstingimused, mille alusel Šveits osaleb liidu programmide eelarves. Samuti on selles täpsustatud Šveitsi esindajate osalemist mitmesuguste liidu programmide juhtimisstruktuurides. Kui selline nõue on sätestatud asjaomases alusaktis, tuleb lepingu kohaselt tagada ELi üksustele samaväärne vastastikune juurdepääs Šveitsi rahastamisprogrammidele.

2.2. Ühiskomitee

Lepingu artikli 16 lõikega 1 loodud liidu programmides osalemise ühiskomitee ülesanne on tagada lepingu nõuetekohane toimimine ja tulemuslik rakendamine, mis hõlmab järgmisi küsimusi:

– selle mehhanismi rakendamine, millega reguleeritakse Šveitsi rahalist osalust liidu programmides ja tegevuses, milles ta osaleb;

– teabevahetus ja selliste võimalike küsimuste läbivaatamine, mis käsitlevad tulemuste kasutamist, sealhulgas intellektuaalomandi õigusi;

– teadus- ja innovatsiooniprogrammide juurdepääsupiirangute arutamine;

– arutelud tulevaste poliitikasuundade üle, mis on seotud lepinguga hõlmatud liidu programmide või tegevusega;

– otsuse teel lepingu protokollide vastuvõtmine eritingimuste kohta, mis reguleerivad Šveitsi osalemist liidu programmides või tegevuses;

– hindamist ja auditit ning Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) korraldatud haldusjuurdlusi käsitlevate lepingu artiklite 11 ja 12 muutmine;

– koostöös Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise tervishoiulepingu (edaspidi „tervishoiuleping“) alusel loodud ühiskomiteega lepingu nõuetekohase toimimise ja tulemusliku rakendamise tagamine seoses Šveitsi osalemisega.

[1] Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides (ELT L, 2025/2480, 16.12.2025).
ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2025/2480/oj.

Ühiskomitee võtab otsused vastu konsensuse alusel.

Ühiskomiteesse kuuluvad ELi ja Šveitsi esindajad ning selle kaaseesistujad on EL ja Šveits. 24. veebruari 2026. aasta üldasjade nõukogu istungil arutati ELi ja Šveitsi vahelise ulatuliku lepingute paketi sõlmimist käsitleva nõukogu otsuse eelnõu. Selle otsuse artikli 3 kohaselt esindab Euroopa Liitu komisjon, kusjuures igal liikmesriigil on lubatud saata liidu delegatsiooni koosseisus ühiskomitee koosolekutele üks esindaja[2].

2.3. Ühiskomitee kavandatav akt

Oma esimesel koosolekul võtab ühiskomitee vastu otsuse Šveitsi liidu programmides osalemist käsitleva ELi ja Šveitsi lepinguga loodud ühiskomitee kodukorra kohta.

Kavandatava otsuse eesmärk on määrata kooskõlas lepingu artikli 3 lõikega 2 ja artikliga 16 kindlaks ühiskomitee ülesanded ja kohustused.

Selleks kirjeldatakse kavandatavas kodukorras, kuidas ühiskomitee:

– moodustatakse liidu ja Šveitsi esindajatest, sealhulgas määratakse kaaseesistujad ja mõlema lepinguosalise esindajatest koosnev sekretariaat;

– korraldab koosolekuid, kehtestab nende päevakorra ja protokollib need;

– valmistab ette ja arhiivib otsused, mida ta lepingu rakendamiseks vastu võtab;

– teeb koostööd tervishoiulepingu alusel loodud ühiskomiteega, nagu on sätestatud lepingu artikli 16 lõike 1 punktis b;

– käitleb salastatud ja tundlikku salastamata teavet, tagab isikuandmete kaitse ning vaatab läbi dokumentidele juurdepääsu taotlusi;

– saab luua endale alluvaid töörühmi ja nõuandeorganeid.

Ühiskomitee otsus on lepingu artikli 16 lõike 2 kohaselt lepinguosalistele siduv. See kohaldub viivitamata.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Tehakse ettepanek nõustuda kavandatava otsusega liidu nimel võetava seisukoha kohta ja seega võimaldada ühiskomiteel võtta vastu oma kodukord.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud võtta vastu otsused, „millega [---] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ alla kuuluvad aktid, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Nende hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[3].

---

[2] Vt: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10643-2025-INIT/et/pdf.

[3] Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Ühiskomitee on organ, mis on loodud lepinguga, täpsemalt Šveitsi osalemist liidu programmides käsitleva ELi ja Šveitsi lepinguga.

Aktil, mille ühiskomitee peab vastu võtma, on õiguslik toime ühiskomitee toimimisele ja see toob lepingu raames liidu jaoks kaasa õiguslikke tagajärgi, kuna mõlemad lepinguosalised peavad seda järgima.

Seepärast on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

Kuna kavandatava otsuse eesmärk on kehtestada kodukord ulatuslikku omavahel seotud lepingute paketti kuuluva lepingu haldamiseks ja rakendamiseks, on Euroopa Liidu toimimise lepingu kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes lepingu allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta kavandatava nõukogu otsuse sobiv materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 217.

5. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Ühiskomitee otsus selle kodukorra vastuvõtmise kohta avaldatakse pärast selle vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2026/0351 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks liidu nimel võetav seisukoht seoses ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise Šveitsi Konföderatsiooni liidu programmides osalemist käsitleva lepinguga loodud ühiskomitee kodukorra vastuvõtmisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 218 lõiget 9 koostoimes artikliga 217,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelisele lepingule, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides (edaspidi „leping“), kirjutati 10. novembril 2025 alla ja selle ajutine kohaldamine on nõukogu otsusega (EL) 2025/2478[4] heaks kiidetud.

(2) Lepingu artikli 16 lõike 8 kohaselt peaks ühiskomitee võtma kodukorra vastu oma esimesel koosolekul.

(3) Seepärast on asjakohane määrata kindlaks liidu nimel ühiskomitees võetav seisukoht seoses ühiskomitee kodukorra vastuvõtmisega.

(4) Vastuvõtmine seoses Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu (edaspidi „Euratomi asutamisleping“) reguleerimisalasse kuuluvate küsimustega toimub eraldi menetluse korras,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel ühiskomitees, mis on loodud ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides, põhineb käesolevale otsusele lisatud ühiskomitee otsuse eelnõul.

[4] Nõukogu 21. oktoobri 2025. aasta otsus (EL) 2025/2478 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides) liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta (ELT L, 2025/2478, 16.12.2025).
ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/2478/oj.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub [---].

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja